

DOES THE EUROPEAN MUSIC CULTURE HAVE THE WHITE SPOTS?

Pauline Morgan Jabbour

Abstract

In March, 2001, the complete set of works of Georg Frideric Handel, called Gloria, was discovered at the Royal Academy of Music in London. It was first mentioned, despite not having been completed, as early as 1983. Three hundred years after this creation, the first edition of this version was written in May 2001. It was published by King's Music in London, edited by Clifford Bartlett. The second edition was released on the 11th of June, 2001 and published under Hans Joachim Marx from Bärenreiter publishing in Kassel. The first interpretation of this incomplete version of this masterpiece took place in March 2001 in London. However, the interpretation was private and only the fifth part of Gloria (Domine Deus) together with the sections of the seventh part of Quoniam to solus sanctus were presented under the lead of the conductor Nicholas McGegan. The public premiere, lead by Penelope Rapson, took place on 18th of May, 2001 in Hinchingsbrookskom Arts center in Huntingdon, London.

The article "Does the European music culture have the white spots?" concerns the complete version of Gloria (GB Lam MS 139), written for solo soprano, two violins and basso continuo. Its author is trying to analyze the question of the solo soprano interpretation.

Until recently, the full work Gloria was, speaking of the historical music work's context, unknown for researchers. Thanks to this new piece of information we have the evidence of the ongoing research. The outcomes of this research might still be surprising us by bringing on the new and valuable manuscripts and the question: "Does the European music culture have the white spots?"

Key words

Gloria, Laudate Pueri hww236, Handel, Hans Joachim Marx, vocal interpretation

Úvod

V marci 2001 bolo v Kráľovskej akadémii hudby (Royal Academy of Music) v Londýne objavené kompletne dielo od Georga Friedericha Händela *Gloria*; prvýkrát spomínané – avšak necelé – už v roku 1983. Prvé vydanie tejto verzie bolo realizované v máji roku 2001 (práve po uplynutí tristo rokov od jeho vzniku) vo vydavateľstve King's Music v Londýne pod editorstvom Clifforda Bartletta. O druhé vydanie sa 11. júna 2001 vo vydavateľstve [Bärenreiter](#) v Kasseli postaral Hans Joachim Marx. Už v marci 2001 prebehla v Londýne prvá interpretácia nekompletnej verzie tohto diela. Bola však len súkromná a interpretované boli len piata časť Glorie (*Domine Deus*) a sekcie zo siedmej časti (*Quoniam to solus sanctus*) pod vedením dirigenta Nicholasa McGegana. Verejná premiéra bola zorganizovaná 18. mája 2001 v Hinchingsbrookskom umeleckom centre v Huntingtone v Londýne pod umeleckým vedením Penelopy Rapsonovej (Händel. Gloria, booklet, 2001, p. 3 – 4, transl. PMJ).

Gloria in excelsis Deo bola označená v Händlovom tematickom katalógu HWV ako „deest“, čo v latinčine znamená chýbajúca. Tento rukopis, ktorý však nebol písaný priamo Händlom, ale bol zviazaný v zbierke Händlových árií, vlastnil spevák William Savage (1720-1789 – anglický skladateľ, organista a spevák; niektoré jeho piesne boli uložené v Royal Academy of Music; G. F. Händel pre neho skomponoval vo svojich operných a oratórnych dielach veľa rolí; http://en.wikipedia.org/wiki/William_Savage). Spis v Akadémii zanechal po svojej smrti v roku 1837 jeho študent R.J.S. Stevens. Neskôr ho objavil profesor Hans Joachim Marx z Hamburgu (Händel. Gloria, booklet, 2001, p. 3, transl. PMJ).

Posudzujúc podľa štýlu, Händel spis možno komponoval počas posledných rokov svojho pobytu v Hamburgu, alebo počas prvých dvoch až troch rokov v Taliansku (1706 – 1708). V tomto čase mal Händel

22 rokov. Zdá sa, že Händel použil na komponovanie pre skladbu *Gloria Laudate pueri dominum* v F dur a *Utrecht Jubilate* (Händel. Gloria, booklet, 2001, p. 4, transl. PMJ).

Toto vokálne a inštrumentálne dielo bolo písané podobne ako *Laudate pueri dominum* v F dur. Obidve diela boli spracované pre soprán, dve husle a basso continuo, pričom najlepšie pasáže určil pre spevákov, aby ukázali svoj virtuózný spev, a to tak, že použil dlhé a vysoké tóny podporované husľami. Nachádzame tu veľmi dôležité prepojenie medzi skôr objavenou *Gloriou* a druhou kompozíciou *Laudate pueri dominum* v tónine D dur zavŕšenou v Ríme v roku 1707. Začiatok *Laudate* a *Quoniam tu solus sanctus*, posledná časť Glórie, je založená na 2 zhodných melodických myšlienkach, stúpajúcej téme a klesajúcich pároch šesnástinových triol v husľovom parte na vzostupnom motíve, a zároveň na zostupných pároch šesnástinovej tretiny noty hranej na husliach. Händel neskôr vo veľkej miere využíval pohyb (dynamiku) v "O be Joyful", úvodnej časti *Jubilate*. Definitívne prisúdenie Glórie Händelovi a potvrdenie jej pozície v rodinnom strome ukazuje blízky vzťah medzi *Laudamus te* z Glórie a *For the Lord is gracious* z *Jubilate* (Händel. Gloria, booklet, 2001, p. 4, transl. PMJ; viac bližších informácií o autoroch vyjadrujúcich sa k pertraktovanej problematike: <http://www.musicweb-international.com/HandelGloria/gloria.html>, ale aj: <http://em.oxfordjournals.org/content/34/1/75.abstract?sid=d7a574aa-b2af-429d-b570-9ee75e9fc0e9>).

Analyzá prvej časti Händlovho diela Gloria (GB Lam Ms 139), Gloria in excelsis Deo

Glória je rozdelená do siedmich zaužívaných liturgických častí. Interpretácia celého diela trvá okolo 15 - 20 minút. Prvá je *Gloria in excelsis Deo* a posledná *Quoniam tu solus sanctus*, ktoré sú štýlovo a tematicky príbuzné, a tak pôsobia formovo ucelene. Obidve časti sú charakteristické trilkovaním vrcholného hes a držanými tónmi, pri ktorých Händel požadoval od spevákov, aby spievali ozdoby.

(B dur)

Tému uvádzajú prvé husle v prvom až ôsmom takte. Soprán nastupuje v ôsmom takte s tým, že od deviateho taktu druhé husle uvádzajú hlavicu témy. V desiatom takte hlavicu témy uvedú prvé husle na spôsob sekvencie. V trinástom takte obe husle preberajú part sólového soprán. Od šesnásteho taktu uvádzajú najskôr druhé husle, a potom prvé husle hlavicu témy na spôsob sekvencie, a to v šesnástom až v devätnástom takte. Od devätnásteho taktu paralelne v terciách postupujú soprán a prvé husle až po dvadsiaty tretí takt.

(g mol)

V dvadsiatom treťom takte (I. a II. husle uvedú tému v tónine g mol). Soprán od dvadsiateho štvrtého taktu preberá funkciu klávesového nástroja má organový bod na tóne d2 až po začiatok dvadsiateho ôsmeho taktu nad organovým bodom. I. a II. husle postupujú paralelne v terciách.

25

pp

tr [*pp*]

28

6 6 5 6 5 6. 6 5 6 7 6 6

Nový kinetický prvok má soprán od dvadsiateho ôsmeho taktu po tridsiaty takt. Potom to I. husle s druhými husľami preberú v tridsiatom prvom a tridsiatom druhom takte.

V takte 33 je znovu uvedená hlavica témy v tónine g mol, kde vlastne ide o modulačný úsek z tóniny témy (g mol) do tóniny B dur. V takte 36 uvedú II. husle tému hlavnej tóniny B dur. Nastupujú sekvencie, ktoré môžeme vidieť v basso continuo v taktoch 39 a 40.

40

p

[*p*]

sis, in ex-cel

43

tr

Úsek podobný, ako bol v taktach 24 - 28, nastupuje v takte 42 až 46, kde sopranové sólo preberá funkciu organového bodu, nad ktorým prebieha melodický pohyb v paralelných terciách a v prvých a druhých husliach.

46

p

tr

sis, in ex-cel-sis De-o,

V taktach 47 je anticipovaná hlavica témy v husliach v tónine B dur. Celú tému uvedú v takte 48 v hlavnej tónine B dur znovu I. husle. Zaujímavosťou toho úseku je, že v takte 50 až 53 vedú I. husle a soprán melodickú líniu v paralelných terciách.

Gloriu in excelsis Deo, ktorá je uvedením témy v takte 56, chápeme ako inštrumentálny kód bez sopranového sóla; využíva sa v ňom motív témy na spôsob *stretta*, tak ako je to známe z Bachových fúg.

Centrálnu pozíciu sólového soprán má tón b, okolo ktorého je vyplnený priestor sekundovými krokmi.

Technická náročnosť pre soprán je v taktach 19 až 23, ktoré sú náročné pre dych, vzhľadom na to, že tento úsek je potrebné zaspievať na jeden dych.

V polovici taktu 24 nastúpi držaný tón, ktorý sa premení na trilok až do taktu 28, kde je krátka pauza, po ktorej nasleduje náročný koloratúrny úsek v rozsahu troch taktov. Tie predstavujú najnáročnejší úsek skladby a jej ťažisko.

Od taktu 34 postupuje soprán sekvenčne od g₂, f₂; od es₂ sa opakuje organový bod, ktorý predchádza do trilok.

Záver sólového sopránu tvorí koloratúra od taktu 53 po začiatok taktu 56.

Záver

Príspevok *Má ešte európska hudobná kultúra biele miesta?* sa venuje tej kompletnej verzii Glorie (GB Lam MS 139), ktorá je písaná pre sólový soprán, dvoje husle a basso continuo. Snaží sa analyzovať problematiku interpretácie sopránového sóla.

Do nedávnej doby bolo teda kompletne dielo *Gloria* v rámci historických hudobných diel pre výskumníkov neznáme a je potrebné skonštatovať, že aj dnes o ňom existuje veľmi málo odbornej literatúry. Na základe tejto skutočnosti vidíme, že súčasné bádania stále pokračujú; možno nás budú ďalej prekvapovať novými a hodnotnými rukopismi, a zároveň nás privádzajú k otázke: má ešte európska hudobná kultúra biele miesta?

BIBLIOGRAPHY

Books

Gerald Abraham, *Stručné dejiny hudby [The Concise Oxford History of Music]* (Bratislava: Hudobné centrum, 2003), 485-492. ISBN 80-88884-46-2

Stanley Sadie, *The New Grove. Dictionary of Music and Musicians* (London: Macmillan Publishers Limited, 2001), 515- 517. ISBN 1-56159-239-0

Ingemar von Heine, *Händel. Gloria. World Première Recording* (Akersberga: Curtis Price, 2001), 31

Preface, foreword, introduction, or similar part of a book

Handel, (attrib)

Handel, George Frideric. *Gloria*, by Clifford Bartlett. Huntingdon: King's Music, 2001.

Websites

1. "Handel's Gloria"

<http://www.musicweb-international.com/HandelGloria/gloria.html>.

2. "William Savage"

http://en.wikipedia.org/wiki/William_Savage.

3. „Gloria (Handel)“

<http://www.gfhandel.org/gloria.htm>.

4. „Handel's borrowings and the disputed Gloria“

<http://em.oxfordjournals.org/content/34/1/75.abstract?sid=d7a574aa-b2af-429d-b570-9ee75e9fc0e9>.

Information about the Author

Pauline Morgan Jabbour, Mgr. art., PhD.

Katedra hudby, Fakulta humanitných vied Žilinskej univerzity, Univerzitná 1, 010 26, Žilina

pauline.jabbour@fhv.uniza.sk